

ESTRATÈGIES D'AVALUACIÓ ENTRE IGUALS I FEEDBACK EN CONTEXTOS GRUPALS

Resum

Exposem l'experiència d'aplicació d'estratègies d'avaluació entre iguals i feedback en contextos grupals en l'assignatura de Formació Bàsica Compartida "Educació i Contextos Educatius" (ECE) dels Graus d'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona. ECE és una assignatura anual de 12 ECTS que cursen tots els estudiants de primer curs d'algun dels quatre graus oferts per la Facultat: educació infantil, educació primària, pedagogia i educació social. L'assignatura té un enfocament transdisciplinar, i hi participen tres àrees de coneixement (didàctica i organització educativa, teoria i història de l'educació i sociologia de l'educació) organitzades en tres blocs diferents. L'experiència d'innovació s'ha realitzat en el treball transdisciplinar que els estudiants, en grups de 5, desenvolupen en el transcurs dels tres blocs. En un primer moment, els estudiants elaboren una versió preliminar del treball que lliuren a un altre grup d'iguals per a que l'avaluïn i facin la devolució corresponent amb el feedback incorporat. Més tard, els estudiants incorporen els canvis pertinents i entreguen al professorat la versió definitiva dels seu treballs per a la corresponent avaluació docent. Els resultats apunten que donar i rebre feedback ajuda a millorar les contribucions acadèmiques, tenir un millor coneixement dels criteris d'avaluació i materialitzar processos d'autoavaluació i avaluació de les aportacions dels demés.

Paraules clau

Avaluació; Feedback; Aprenentatge entre iguals; Competències professionals

Context

- **Grau/s:** Grau d'Educació Infantil, Grau d'Educació Primària, Grau de Pedagogia i Grau d'Educació Social
- **Assignatura/es:** Formació Bàsica Compartida (1r curs)
- **Número d'estudiants implicats:** 8 grups de docència implicats (480 estudiants, aproximadament)
- **Número de professors implicats:** 24
- **Contacte:** Georgeta Ion (georgeta.ion@uab.cat) i Aleix Barrera Corominas (Aleix.barrera@uab.cat)

L'experiència

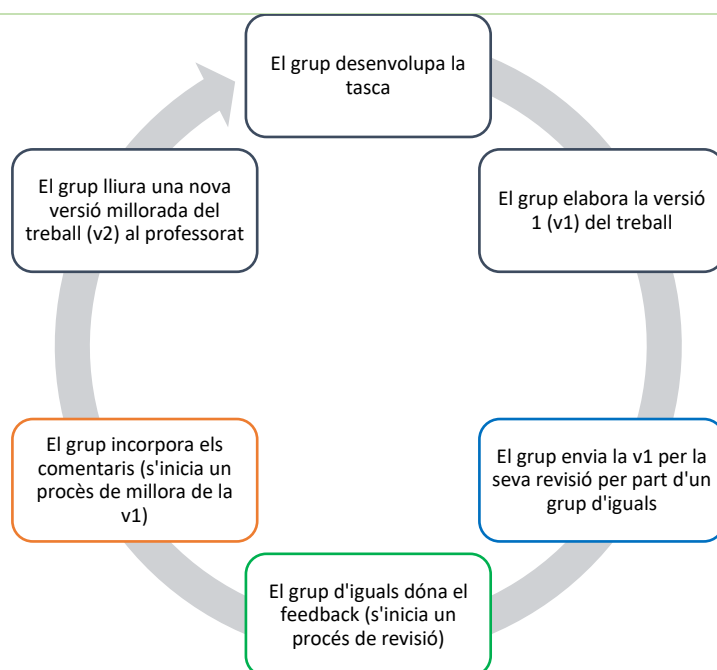
L'assignatura Educació i Contextos Educatius (ECE) és una assignatura anual de Formació Bàsica Compartida de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. L'assignatura de 12 ECTS, es realitza al llarg del primer curs i s'imparteix a totes les titulacions de la Facultat: Educació Primària (4 grups), Educació Infantil (2 grups), Pedagogia (1 grup) i Educació Social (1 grup). L'assignatura té un enfocament interdisciplinar, comptant amb la participació de professorat de tres Departaments, concretament els de Sociologia, Pedagogia Sistemàtica i Social (àrea de teoria i història de l'educació) i Pedagogia Aplicada (àrea de Didàctica i Organització Educativa).

Amb l'objectiu d'integrar els continguts de l'assignatura i de fomentar la interdisciplinarietat al llarg de tot el curs, s'implementa un projecte transdisciplinar que pretén que els estudiants recullin, relacionin i analitzin evidències de la pràctica amb els continguts treballats al llarg de l'assignatura. El projecte es porta a terme per grups d'alumnes al llarg de tot el curs i s'estructura al voltant de diferents apartats que es vinculen amb els blocs de contingut que conformen l'assignatura.

Inicialment, el projecte era lliurat al final de l'assignatura i els estudiants només rebien feedback un cop finalitzada la tasca, amb la qual cosa es perdia el component formatiu de l'avaluació durant el desenvolupament de la tasca. Es per això que es va plantejar la necessitat d'introduir activitats de feedback entre iguals durant el procés de desenvolupament del treball grupal amb un triple objectiu:

- a. Millorar la provisió de feedback i feedforward que rebien els estudiants i fer noves propostes de feedback, més sostenible i vinculat al desenvolupament de les competències transversals (aprendre a aprendre, treball en equip, autoregulació de l'aprenentatge, responsabilitat i reflexió);
- b. Millorar la implicació dels estudiants en el seu procés d'aprenentatge, així com en el procés d'aprenentatge dels seus companys, fent-los participar activament dels processos de feedback i feedforward; i
- c. Millorar la capacitat de discriminació i objectivitat dels processos d'avaluació davant l'evidència que els processos actuals tendeixen cap a valors mitjans, sense que destaquin alumnes per dalt ni per baix.

En aquest sentit, es va establir el circuit que seguiria el procés de provisió de feedback i feedforward i que queda representat en la següent figura. En primer lloc, els estudiants elaboren una versió preliminar del treball que lliuren a un altre grup d'iguals per a què l'avaluin i facin la devolució corresponent amb el feedback incorporat. Més tard, els estudiants incorporen els canvis pertinents i entreguen al professorat la versió definitiva dels seus treballs per a la corresponent avaluació docent.

Els estudiants, durant una sessió de seminari (1 hora) reben informació sobre l'experiència de feedback entre iguals que es desenvolupa en el marc de l'assignatura i formació sobre com cal donar feedback.

Prenent com a referència la taxonomia de Topping (1998) sobre la tipologia d'avaluació entre iguals en l'educació superior, la nostra experiència es caracteritza per:

- Aplicar l'experiència de feedback entre iguals en una sola assignatura, però que forma part del pla d'estudis de quatre graus de la Facultat de Ciències de l'Educació.
- Tenir per objectiu afavorir la implicació dels estudiants en el procés d'avaluació dels aprenentatges, donant-los l'oportunitat d'introduir millores en el treball transdisciplinar abans del seu lliurament final.
- Tenir com a propòsit realitzar una avaluació de caràcter formatiu, sense ponderar en la nota final, ni individual ni grupal.
- Complementar el feedback que els estudiants poden rebre dels professors durant el desenvolupament del treball transdisciplinar.
- Donar i rebre feedback per escrit sabent el grup que ha fet els comentaris i, per tant, tenint l'opció a sol·licitar aclariments al grup revisor.
- Ser una activitat de caràcter obligatori i formar part de les activitats de l'assignatura.

En finalitzar el procés, es sol·licita al conjunt d'estudiants que facin una valoració sobre l'experiència pràctica d'aprenentatge en la qual han participat. Per a aquest propòsit, s'aplica un qüestionari que es fixa en qüestions vinculades tant en "donar" com en "rebre" feedback (el qüestionari es pot consultar a: goo.gl/LFPYBz). El qüestionari conté tres dimensions d'anàlisi: desenvolupament cognitiu i metacognitiu, competències professionals i socials i competències emocionals i afectives, ja que més enllà de conèixer la seva valoració sobre l'experiència es vol conèixer quin impacte genera en el desenvolupament competencial.

Els resultats mostren que els participants són del parer que oferir i rebre feedback ajuda a millorar els seus treballs acadèmics, tant en allò que fa referència a la seva elaboració com en relació amb la millor comprensió dels criteris d'avaluació de les mateixes. També, que han estat capaços

d'autoavaluar-se i avaluar el treball dels altres. Generalment, aquesta pràctica els ha resultat una experiència pedagògica satisfactòria i ha possibilitat la incorporació de canvis i millores en les contribucions que han fet, sent més satisfactòria i profitosa l'experiència amb un rol d'avaluador que d'avaluat.

L'experiència va ser seleccionada com a bona pràctica en el marc del Congrés CIDUI 2018 i presentada en el portal de l'ACUP: <http://bonespractiques.acup.cat/ca/casos/metodologies-innovadores/metodologies-estudiant/aprendre-a-la-universitat-mitjancant-la-retroaccio-entre-iguals>

Què va funcionar?

- El feedback entre iguals formava part de les activitats formatives de l'assignatura.
- El procés va ser pautat i guiat pel professorat.
- Els estudiants van rebre pautes sobre com donar un bon feedback, però també se'ls hi van oferir orientacions sobre com incorporar el feedback rebut.
- Es va sol·licitar informació als estudiants sobre: quins objectius havien assolit; què havien après; i que es podia millorar de cara a experiències posteriors.

Requisits per a la seva transferència a d'altres contextos

Les estratègies d'avaluació entre iguals són àmpliament transferibles a altres contextos i àmbits d'estudi. De fet, la literatura sobre el tema indica que els principis de l'avaluació competencial es poden implementar en qualsevol context disciplinari (per més detalls es pot consultar el llibre de Cabrera i Mayordomo, 2016). Tot i així és important:

- Crear un clima de treball a l'aula que afavoreixi que els estudiants adquireixin un paper més actiu i responsable en el procés d'avaluació.
- Oferir pautes als estudiants sobre com donar un bon feedback, però també sobre com incorporar adequadament el feedback rebut.
- Ajudar als estudiants a reflexionar sobre el seu propi treball.

Eines

Qüestionari EAIF. Estratègies d'avaluació entre iguals i el feedback per a la millora de competències en la formació d'estudiants de Ciències de l'Educació (goo.gl/LFPYBz). Qüestionari desenvolupat en el marc del projecte "Millorar l'avaluació individualitzada dels projectes grupals mitjançant estratègies d'avaluació entre iguals i feedback" finançat en la convocatòria de Projecte d'innovació docent de la UAB (2017) i coordinat per Georgeta Ion.

Per saber més

Barrera, A., Castro, D., Duran, M. M., & Ion, G. (2016). *Fomentando la participación de los estudiantes en su proceso formativo: una experiencia de trabajo por casos prácticos y evaluación entre iguales*. A Cabrera, N. & Mayordomo, R. *El feedback formativo en la universidad. Experiencias con el uso de la tecnología*. Barcelona: LMI (Col. «Transmedia xxi»).

Barrera, A., Díaz-Vicario, A., Ion, G., & Mercader, C. (2018). *Learning through feedback. The role of assessor and assessee in peer-assessment in teacher education*. Comunicació oral ECER Conference, Bolzano, 3-7 setembre 2018.

Díaz-Vicario, A., Barrera-Corominas, A., & Ion, G. (2018). El rol del feedback en el desenvolupament de competències cognitives i metacognitives. Experiència amb estudiants de primer any de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. CIDUI Conference, 4-6 juliol 2018, Girona.

Ion, G. (2018). *Feedback: From correction to self-regulation*. Recuperat de <https://blog.phzh.ch/zhe/feedback-self-regulation/>

Ion, G., Mercader, C., Barrera, A., & Díaz-Vicario, A. (2018). *Peer-feedback and students learning: a follow-up study in undergraduate studies*. Pòster presentat a ECER Conference, Bolzano, 3-7 setembre 2018.

Ion, G., Muñoz, J. L., Sánchez, A., & Mercader, C. (2018). *Aprender a la universitat mitjançant el feedback entre iguals*. CIDUI Conference, 4-6 juliol 2018, Girona.

Ion, G., Sánchez-Martí, A., & Agud, I. (2018). Giving and receiving feedback: which is more beneficial to student' learning? *Assessment & Evaluation in Higher Education*. DOI: 10.1080/02602938.2018.1484881

Muñoz, J. L. (2018). L'avaluació entre iguals possibilita l'aprenentatge?. *Diari de l'Educació*. <http://diarieducacio.cat/lavaluacio-entre-iguals-possibilita-laprenentatge/>